

BAUMANN-VARIASJONER

Egil Baumann er musikkviter og skriver om klassisk musikk i Musikkmagasinet hver fjerde uke.

Halfdan på tvers

ALBUM

Halfdan Cleve

«Ballade Tragica»

Halvdan Cleve Chamber Works
Fragaria Vesca; Tor Johan Bøen, violin;
Sanae Yoshida, piano
Simax/Musikkoperatørene

Halfdan Cleve, hvem er det?

Noen som har studert musikk har sikkert hørt navnet og sikkert noen andre også. Så for å få vite litt mer om ham, i forbindelse med denne utgivelsen med hans kammermusikk, slår jeg opp i «Norges musikkhistorie», utgitt i 2000. Jeg finner Cleve og slår opp på side 18 i bindet som tar for seg årene 1914-50. Der står det 10 linjer om Cleve i tillegg til et fotografi av ham og hans kone, pianisten Berit Winderen.

Cleve er født i 1879, død i 1951. Det sies også at han «var den siste norske representant for den store virtuostradisjonen fra romantikken» og at musikken hans «er stort sett fri for folkemusikalske forbilder, men bundet til den europeiske romantikkens idealer.» Og det er viktig i norsk musikkhistorie å påpeke om komponisten er påvirket av norsk folkemusikk, eller ikke. For er komponisten ikke det, står det dårlig til. Men Cleve nevnes også på side 38, der komponistene plasseres i et skjema der han tilhører «De konservative».

Da er det mer å lære i Nils Grindes «Norsk musikkhistorie» (1993), blant annet at i «sentrum av hans produksjon står hans fem klaverkonserter» og at han vakte oppmerksomhet i Berlin der han i 1902 debuterte med sin første klaverkonsert. Nevnt blir også en klaversonate, hans fiolinsonate og klaverkvintetten, som alle kalles betydelige. Grinde skriver også at den nasjonalromantiske tradisjonen har betydd lite for ham. Men jeg gir meg ikke helt ennå, så jeg tar fram den første, store norske musikkhistorien fra 1921.

PORTRETT AV CLEVE: Norsk komponist og pianist. FOTO: C.C. WISCHMANN

Og der er han å finne under «Yngre komponister». Her skrives det om de fem klaverkonserterne og deres overlegne virtuositet og at de har «dybde og storhet i følelsen». Det skrives også om at «et nasjonalt drag trøder etterhånden sterkere frem», siden komponisten etter hvert søkte opp i høyfjellet.

Der har vi selve urbildet i nasjonaloppbyggende musikkhistorieskriving. Natur, dvs. gjerne fjellet (ikke så mye kysten) og musikken. Det er som om den ukultiverte naturen dikterer komponisten

Halfdan Cleve, hvem er det?

hvilke tonerekker som skal skrives. Og av klare historiske årsaker klinger denne naturen som bearbejdet folkemusikk. Og artikkelen avsluttes med at Cleve «endnu ikke skattes høit nok i sitt hjemland.» Og det er med bakgrunn i disse tre norske musikkhistorieverkene at jeg setter meg ned for å lytte. Selvsagt etter å ha lest om Cleve i det fyldige tekstheftet som er skrevet av fiolinist Tor

Johan Bøen, der det står at hans musikk «ble undervurdert og glemt.» Og hvorfor ble den det? Var den ikke norsk nok? Eller original nok? Eller rett og slett bare dårlig?

Vel dårlig er den overhodet ikke, men kanskje heller ikke så original? Men flott komponert er den. Jeg tenker særlig på klaverkvintetten, op. 9. Den er tett komponert, formsikkert med distinkte, utmeislete temaer i et rikt harmonisk tonespråk. Og flott spilt der musikerne vet å turnere de musikalske poengene. For meg er dette platens høydepunkt. Det andre hovedverket, *fiolinsonaten op 21*, er litt mer radikalt, både harmonisk og melodisk. Men jeg oppfatter den ikke så stringent i utformingen som kvintetten, og dermed blir det en større utfordring for musikerne å forme den. At denne sonaten ikke treffer meg helt, kan også ha noe å gjøre med at Bøen sliter litt i en del hurtige passasjer som ikke sitter helt. Spillet hans mangler i denne sonaten den selvfølgheten som solide tolkninger bør ha. Men for all del: Applaus for en slik utgivelse. Og det må legges til: For en pianist Sanae Yoshida er. Hun er basslinja her.

musikk@klassekampen.no